

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

159/2016

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' (δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 1η Νοεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες δέκα έξι (2016) ημέρα Τρίτη και ώρα 09.15 π.μ. και επί της οδού Κηφισίας 7 (5ος όροφος), όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. **Πρόεδρος:** Γεώργιος Καταπόδης
2. **Αντιπρόεδρος :** Χριστίνα Μπουσουλέγκα
3. **Μέλη :** Δημήτριος Λουρίκας
Δημήτριος Σταθακόπουλος

Γραμματέας: Ευαγγελία Κασάπη

Εισήγηση: Η με αριθ. πρωτ. 5213/26.10.2016 εισήγηση

Εισηγητής: Ηλιάνα Κανταρτζή, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη μέσω τηλεδιάσκεψης και η εισηγήτρια κα Κανταρτζή, η οποία αποδεσμεύτηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Ερώτημα: Το υπ' αρ. πρωτ Δ11/Ε/22154/19604/27.09.2016 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4510/28.09.2016) έγγραφο - αίτημα της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., όπως αυτό συμπληρώθηκε με το με αρ. πρωτ. Δ11/Ε/23885/20604/13.10.2016 έγγραφό της (αριθμ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 4917/13.10.2016) και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (αριθμ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 5002/17.10.2016).

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης κατ' άρθρο 32, παρ. 2, περ. γ' του ν.4412/2016, για την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών του Κρατικού

Αερολιμένα Ζακύνθου συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 41.626,87€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ για χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 31.10.2016 με μονομερές δικαίωμα παράτασης ενός μηνός έως 30.11.2016.

1. Με το υπ' αρ. πρωτ Δ11/Ε/22154/19604/27.09.2016 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4510/28.09.2016) έγγραφο - αίτημα της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., όπως αυτό συμπληρώθηκε με το με αρ. πρωτ. Δ11/Ε/23885/20604/13.10.2016 έγγραφό της (αριθμ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 4917/13.10.2016) και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (αριθμ. πρωτ. εισερχ. Αρχής 5002/17.10.2016), ο ως άνω φορέας αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την ανάθεση των εργασιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου για χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 31.10.2016, με δικαίωμα μονομερούς από την ΥΠΑ παράτασης ενός (1) μηνός, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 41.626,87€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον).

I. Ιστορικό-πραγματικό πλαίσιο

Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1 Με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/24204/19241/14.09.2015 και Δ11/Ε/22723/09.11.2015 έγγραφα της ΥΠΑ προς το Υπουργείο Οικονομικών ζητήθηκε η επιβάρυνση των οικονομικών ετών 2016, 2017 και 2018 προκειμένου να διενεργηθούν ανοιχτοί διαγωνισμοί για τον καθαρισμό των κρατικών αερολιμένων μεταξύ των οποίων και του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου, ενώ με την υπ' αριθμ. πρωτ. 2/57332/30.11.2015 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εγκρίθηκε η ανάληψη υποχρέωσης εις βάρος των οικονομικών ετών 2016, 2017 και 2018.

2.2 Με την απόφαση ΔΤΥ/Δ7/Ε/1995/746/02.02.2016 του Διοικητή της ΥΠΑ εγκρίθηκαν οι τεχνικές προδιαγραφές καθαρισμού του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου (ΚΑΖΑΣ) για τα έτη 2016 και 2017. Με την με αρ. πρωτ. Δ11/Ε/4801/5034/08.03.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων προκηρύχθηκε ανοιχτός διεθνής μειοδοτικός διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου καθαρισμού χώρων και επιφανειών του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου, για το χρονικό διάστημα από 01.07.2016, με πραγματική έναρξη την εγκατάσταση του αναδόχου, έως 31.12.2016 με μονομερές δικαίωμα παράτασης έως τρεις (3) μήνες, προϋπολογισμού 177.231,50€ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%).

2.3 Με την υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/9427/9087/28.04.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίθηκαν τα από 22.04.2016 και 25.04.2016 πρακτικά αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού, με τα οποία έγιναν αποδεκτές οι προσφορές των επτά συμμετεχουσών εταιρειών ("ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS A.E.", "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ", "ΓΚΡΕΤΣΗ Ν. ΓΕΩΡΓΙΑ", "ΕΛΕΚΤ Α.Ε.", "ΡΕΤΖΕΠΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ", "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" και "ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ Ε.Π.Ε.") και αποφασίστηκε η αποσφράγιση των οικονομικών τους προσφορών.

2.4 Την 05.05.2016 η εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" υπέβαλε ένσταση κατά της ως άνω υπουργικής απόφασης έγκρισης πρακτικών αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών, η οποία με την υπ' αριθμ. Δ11/11101/10412/18.05.2016 απόφαση του ως άνω Υπουργού έγινε εν μέρει αποδεκτή, τροποποιήθηκε η ανωτέρω Δ11/Ε/9427/9087/28.04.2016 απόφαση, προκρίθηκαν για το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών οι εταιρείες "ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS A.E.", "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ", "ΕΛΕΚΤ

Α.Ε.", "ΡΕΤΖΕΠΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ" και "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" και απορρίφθηκαν οι προσφορές των εταιρειών "ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ Ε.Π.Ε." και "ΓΚΡΕΤΣΗ Ν. ΓΕΩΡΓΙΑ".

2.5 Με την υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/13674/12751/14.06.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίθηκε το από 06.06.2016 πρακτικό αποσφράγισης οικονομικών προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και ανακηρύχθηκε μειοδότητρια του διαγωνισμού η εταιρεία "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ".

2.6 Την 16.06.2016 η εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" υπέβαλε προδικαστική προσφυγή κατά της ως άνω απόφασης, διότι κατά τους ισχυρισμούς της, τα δικαιολογητικά των οικονομικών προσφορών των εταιρειών "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ" και "ΡΕΤΖΕΠΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ" ήταν πλημμελώς συμπληρωμένα. Με το από 24.06.2016 πρακτικό της, η Επιτροπή Ενστάσεων και Προσφυγών εισηγήθηκε την απόρριψη της εν λόγω προδικαστικής προσφυγής ως προς την εταιρεία "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ" και την αποδοχή της ως προς την εταιρεία "ΡΕΤΖΕΠΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ".

2.7 Με την υπ' αριθ. πρωτ. Δ11/Ε/15256/14244/01.07.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μεταξύ άλλων, απορρίφθηκε η ως άνω προσφυγή ως αβάσιμη και εγκρίθηκε εν μέρει το από 24.06.2016 πρακτικό της Επιτροπής Ενστάσεων και Προσφυγών.

2.8 Την 11.07.2016 η εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" κατέθεσε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κατά της ως άνω απόφασης, η οποία απορρίφθηκε με την απόφαση Ν205/12.08.2016 Απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου.

2.9 Με την υπ' αριθ. πρωτ. Δ11/Ε/19935/17689/26.08.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίθηκε το από 14.07.2016 πρακτικό ελέγχου των δικαιολογητικών της μειοδότητριας εταιρείας και κατακυρώθηκε ο ανοικτός μειοδοτικός διαγωνισμός για τη σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου στην εταιρεία "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ".

2.10 Την 30.08.2016 η εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" υπέβαλε προδικαστική προσφυγή κατά της ως άνω απόφασης κατακύρωσης, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/21881/19248/21.09.2016 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

2.11 Την 23.09.2016 η ως άνω εταιρεία κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατά της ίδιας απόφασης, η συζήτηση της οποίας ορίστηκε για τη δικάσιμο της 18.10.2016. Όπως προκύπτει από ενημέρωση του φορέα προς την Αρχή στις 24.10.2016, η εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" παραιτήθηκε κατά τη δικάσιμο της 18.10.2016 από την από 23.09.2016 ασκηθείσα αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατά της υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/19935/17689/26.08.2016 απόφαση κατακύρωσης του διαγωνισμού.

2.12 Την 24.08.2016 η ως άνω εταιρεία κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών αίτηση ακύρωσης της υπ' αριθμ. Δ11/Ε/15256/14244/01.07.2016 απόφασης του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (βλ. ανωτέρω υπό 1.7), δικάσιμος της οποίας ορίστηκε η 04.11.2016 και η οποία κοινοποιήθηκε στην ΥΠΑ στις 19.10.2016.

2.13 Όσον αφορά την κάλυψη από τον φορέα των παγίων αναγκών καθαριότητας του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου κατά το έτος 2016, παρατηρούνται τα εξής:

Για τον καθαρισμό του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου υπογράφηκε κατόπιν ανοικτού διεθνούς διαγωνισμού στις 20.2.2014 η Σύμβαση Κ21/2014 για το χρονικό διάστημα από 01.02.2014 έως 31.01.2016 με δικαίωμα παράτασης

μέχρι 30.06.2016 με την εταιρεία "ISS Facility Services A.E.". Η εν λόγω παράταση δόθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/309/263/11.01.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Μετά τη λήξη της Σύμβασης Κ21/2014 την 30.06.2016, η ΥΠΑ απευθύνθηκε στον εγκατεστημένο ανάδοχο προκειμένου να του αναθέσει τον καθαρισμό του μηνός Ιουλίου 2016. Κατόπιν της αρνήσεώς του απευθύνθηκε στο μειοδότη του εν εξελίξει διαγωνισμού, την εταιρεία "SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ Σ.Κ.Ε.Κ. ΕΠΕ", στον οποίο η ΥΠΑ ανέθεσε (Σύμβαση Κ28/2016) με τους ίδιους όρους της προσφοράς του στον τρέχοντα διαγωνισμό τον καθαρισμό του αερολιμένα για χρονικό διάστημα από 01.07.2016 έως 31.07.2016, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 27.003,57€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Κατόπιν τούτου, η ΥΠΑ προσέφυγε στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάδειξη αναδόχου καθαρισμού χώρων για το χρονικό διάστημα από 01.08.2016 έως 31.08.2016 με δικαίωμα μονομερούς παράτασης από την ΥΠΑ έως 30.09.2016 και συνήψε στις 04.08.2016 σύμβαση με την εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" (Σύμβαση Κ43/2016) συνολικού προϋπολογισμού 45.384,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Από 1.10.2016 οι ανάγκες του φορέα καλύπτονται από τη Σύμβαση Κ51/2016 την οποία συνήψε η ΥΠΑ στις 12.10.2016 με την εταιρεία "ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ" για το χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 31.10.2016 συνολικού προϋπολογισμού 22.692,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

3. Κατόπιν των ανωτέρω, η Υ.Π.Α., με το υπ' αρ. πρωτ Δ11/Ε/22154/19604/27.09.2016 έγγραφο – αίτημά της, όπως αυτό συμπληρώθηκε με το με αρ. πρωτ. Δ11/Ε/23885/20604/13.10.2016 έγγραφό της και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα, υπέβαλε στην Αρχή σχέδιο απόφασης προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης και αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την ανάθεση των εργασιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου για ένα μήνα από 1.10.2016 έως 31.10.2016, με δικαίωμα μονομερούς από την ΥΠΑ παράτασης ενός (1) μηνός, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 41.626,87€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον).

II. Νομικό πλαίσιο

4. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν.4013/2011, όπως ισχύει, ορίζει τα ακόλουθα:

«δδ) Οι αποφάσεις των αναθέτουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής».

5. Η διάταξη του άρθρου 5 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» ορίζει:

"Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: (...) β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας,

το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα III του Προσαρτήματος Α' προϊόντα,

γ) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα III του Προσαρτήματος Α', (...)"

6. Το άρθρο 6 παρ. 1, 3 και 4 του ίδιου νόμου ορίζει τα παρακάτω:

"1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαιρέσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης.(...)"

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή , στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61".

7. Περαιτέρω το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ως άνω νόμου, ορίζει ότι:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: (...) γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση".

8. Το άρθρο 61 του ν. 4412/2016 ορίζει: "1. Για συμβάσεις άνω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 26. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Ως χρόνος έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Για συμβάσεις κάτω των ορίων αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120".

9. Εξάλλου, στην αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, στην τελευταία παράγραφο αυτής ορίζεται ότι: «κάθε αναφορά διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σε διατάξεις των ν. 2286/1995, ν. 3669/2008, ν. 3316/2005, ν. 3886/2010, π.δ. 59/2007, π.δ. 60/2007, π.δ. 118/2007 και της υπουργικής απόφασης 11389/1993, ισχύει ως αναφορά στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές».

10. Τα άρθρα 376 παρ. 1 & 2 και 379 παρ. 1& 2 του ως άνω νόμου προβλέπουν:

Άρθρο 376 παρ. 1 & 2:

“1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σε όλους τους διαγωνισμούς μελετών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου I (άρθρα 3 έως 221), καθώς και σε όλες τις συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου II (άρθρα 222 έως 338), και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων, σύμφωνα με τα άρθρα 61, 120 και 290 αντίστοιχα, λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. 2. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της παραγράφου 1, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξής τους, με την επιφύλαξη της παρ. 8 του άρθρου 379. Κατ’ εξαίρεση, η υποχρέωση καταχώρησης στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 38 ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 379, και για τις συμβάσεις των οποίων η διαδικασία ανάθεσης έχει εκκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος αυτού. Συμβάσεις της παρ. 1, οι οποίες έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, εκτελούνται, σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο της σύναψής τους. Κατ’ εξαίρεση, η υποχρέωση καταχώρησης στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 38, ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 379 και για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την έναρξη ισχύος αυτού”.

Άρθρο 379 παρ. 1 & 2:

“1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. 2. Η ισχύς των άρθρων 22, 36, 37 της παραγράφου 2, του άρθρου 79, 258 και 259 αρχίζει, ως προς τους διαγωνισμούς μελετών, τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών την 18η Απριλίου 2017, εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα άρθρα 33, 34 ή 35, την παράγραφο 3 του άρθρου 40, την παράγραφο 2 του άρθρου 65 ή το άρθρο 67 και των άρθρων 270, 271, 272, της παραγράφου 3 του άρθρου 274, της παραγράφου 2 του άρθρου 295 ή το άρθρο 297”.

III. Νομική Εκτίμηση

11. Το υπό εξέταση αίτημα της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας αφορά στην προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, η οποία, αφενός λόγω αντικειμένου και αφετέρου λόγω της εκτιμώμενης αξίας, όπως προκύπτει από τη συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη του διαγωνισμού (177.231,50€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 23%, ήτοι 144.090,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%), εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016. Κατά συνέπεια, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του εν λόγω αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει.

Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή, επικαλείται ρητά, με το με αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/23885/20604/13.10.2016 συμπληρωματικά υποβληθέν έγγραφό της, ως νομική βάση για την υποβολή του αιτήματός της, τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγον).

12. Συναφώς επισημαίνεται ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και ήδη άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και ήδη άρθρα 26 και 32 του Ν. 4412/2016). Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις

που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2014/24/EK να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

13. Επισημαίνεται ότι, η τήρηση της προαναφερθείσας διαδικασίας του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπ. δδ' του Ν. 4013/2011, περί σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με την οποία η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής, συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας εκδόσεως της σχετικής διοικητικής πράξης περί προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης και η μη τήρησή του συνεπάγεται ακυρότητα της πράξεως (βλ ΝΣΚ 262/2008 και ΕΣ IV 3630/2013, 3631/2013), ενώ δεν χωρεί εκ των υστέρων έγκριση (βλ. 38/2013, 369/2013, 80/2012 Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.).

14. Περαιτέρω, στο άρθρο 20 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν.2690/1999) ορίζεται ρητώς ότι: «Όπου ο νόμος, για την έκδοση διοικητικής πράξης, προβλέπει προηγούμενη γνώμη (απλή ή σύμφωνη) ή πρόταση άλλου οργάνου, η μεν γνώμη διατυπώνεται ύστερα από ερώτημα του οργάνου που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα, η δε πρόταση υποβάλλεται με πρωτοβουλία του προτείνοντος οργάνου. Η γνώμη ή η πρόταση, πρέπει να είναι έγγραφη, αιτιολογημένη και επίκαιρη κατά το περιεχόμενό της. Το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν μπορεί να εκδώσει πράξη με περιεχόμενο διαφορετικό από αυτό της σύμφωνης γνώμης της πρότασης».

15. Όπως προκύπτει ρητώς από τις ανωτέρω διατάξεις, η γνώμη πρέπει να προηγείται της έκδοσης της διοικητικής πράξης (εν προκειμένω της απόφασης διενέργειας της διαπραγμάτευσης), η δε σύμφωνη γνώμη δεσμεύει τον αποδέκτη της, δηλαδή το όργανο που ασκεί την αποφασιστική αρμοδιότητα, το οποίο υποχρεούται να εφαρμόσει το νόμο και να ενεργήσει κατά τον τρόπο που υποδεικνύει το όργανο που γνωμοδοτεί. Εάν διαφωνεί, δεν δικαιούται να ενεργήσει αντίθετα προς την υπόδειξη της σύμφωνης γνώμης, δικαιούται, όμως, να απόσχει από κάθε ενέργεια, εφόσον έχει προς τούτο διακριτική ευχέρεια. Η τήρηση της διαδικασίας αυτής συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας εκδόσεως της σχετικής διοικητικής πράξης και η μη τήρησή του συνεπάγεται ακυρότητα της πράξεως της διοίκησης (βλ και ΝΣΚ 262/2008).

16. Συνεπώς, η έκδοση σύμφωνης γνώμης από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. προϋποθέτει ότι, κατά το χρόνο υποβολής και εξέτασης του σχετικού αιτήματος, η αναθέτουσα αρχή δεν έχει προβεί στη λήψη σχετικής απόφασης διενέργειας διαπραγμάτευσης (βλ. σχετικά υπ' αριθμ. 1 κατευθυντήρια Οδηγία 1/2013 της Αρχής με ΑΔΑ ΒΙ6ΜΟΞΤΒ-ΔΚΦ με θέμα: «Διαδικασία έκδοσης απόφασης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων επί αιτημάτων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων περί παροχής σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης του αρ. 2 παρ. 2 περ. (γ) υποπερ. (δδ) Ν.4013/2011»).

17. Ωστόσο, η ΥΠΑ, όπως προκύπτει από το προεκτεθέν ιστορικό, έχει ήδη προβεί στην ανάθεση μέρους των αιτουμένων τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής υπηρεσιών καθαριότητας, καθώς ο φορέας έχει ήδη υπογράψει την από 12.10.2016 Σύμβαση (Κ51/2016) παροχής υπηρεσιών καθαριότητας με την εταιρεία “ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ” για χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 31.10.2016 συνολικού προϋπολογισμού 22.692,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (βλ. ανωτέρω υπό παρ. 1.13).

18. Κατόπιν των ανωτέρω, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις προαναφερόμενες διατάξεις, διαπιστώνεται ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, το οποίο επιτάσσει την υποβολή και εξέταση του σχετικού αιτήματος πριν η αναθέτουσα αρχή προβεί στη λήψη σχετικής απόφασης διενέργειας της διαπραγμάτευσης, ως προς το αίτημα του φορέα για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη σύμβασης καθαριότητας από 01.10.2016 έως 31.10.2016.

19. Ως προς το υπολειπόμενο μέρος του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, δέον όπως διερευνηθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του επικαλούμενου στο αίτημά της άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' του ν. 4412/2016 και μάλιστα για την εξαίρεση του κατεπείγοντος, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή πέντε σωρευτικών προϋποθέσεων.

(α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

- i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,
- ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,
- iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,
- iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,
- v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007 και πλέον άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011). Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ), το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής

και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008).

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούνται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

20. Εν προκειμένω, η Υ.Π.Α. αιτείται την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθούν οι επείγουσες ανάγκες καθαριότητας των χώρων του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου, για χρονικό διάστημα δύο μηνών, ήτοι από 1.10.2016 έως 31.10.2016 με δικαίωμα παράτασης από μέρους της ΥΠΑ ενός (1) μηνός μέχρι τις 30.11.2016. Ως προς την εξέταση της συνδρομής των προϋποθέσεων της εφαρμοστέας διάταξης για το μέρος του αιτήματος για το οποίο δεν έχει συναφθεί σύμβαση κατά την ημερομηνία εξέτασης του αιτήματος του φορέα, ήτοι από 01.11.2016 έως 30.11.2016, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας πράγματι είναι επείγουσα, καθώς η τελευταία σύμβαση που υπογράφηκε, κατόπιν ανάθεσης μέσω διαδικασίας διαπραγμάτευσης, έληξε την 31.10.2016 και η καθαριότητα των χώρων του αεροδρομίου κρίνεται αναγκαία για την διασφάλιση της δημόσιας υγείας τόσο του προσωπικού του αεροδρομίου όσο και των διερχόμενων επιβατών.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Η αναθέτουσα αρχή θεμελιώνει το αίτημα προσφυγής στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης στο γεγονός ότι ο ανοικτός διεθνής διαγωνισμός που διενεργείται από την Υ.Π.Α. βρίσκεται στο στάδιο της υπογραφής της σχετικής σύμβασης, καθώς έχουν ελεγχθεί και κριθεί πλήρη τα δικαιολογητικά κατακύρωσης που προσκομίστηκαν από την προσωρινή ανάδοχο «SL ΕΛΛΑΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ», ωστόσο η υπογραφή της σχετικής σύμβασης κωλύεται λόγω της υποβληθείσας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου αίτησης ασφαλιστικών μέτρων που ασκήθηκε από την εταιρεία “ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ”.

Τα ανωτέρω γεγονότα, ωστόσο, ήτοι η λήξη της προγενέστερης σύμβασης και η καθυστέρηση της υπογραφής της σχετικής σύμβασης λόγω της ασκηθείσας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, δεν δικαιολογούν την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, καθώς δε συνιστούν απρόβλεπτες περιστάσεις, ήτοι έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, που αντικειμενικά δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης πείρας και λογικής, αλλά εξελίξεις πιθανές κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής προμήθειας (βλ. ενδεικτικά πράξεις VI Τμ. Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007). Η ανωτέρω παρατεθείσα πάγια νομολογία, περί μη συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, συνάδει και με την με αρ. 1747/2011 Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία “κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 25 του π.δ 60/2007, δεν συνιστά απρόβλεπτο γεγονός που θα δικαιολογούσε κατ' εξαίρεση, την επιλογή από τη Διοίκηση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση το γεγονός της άσκησης των προβλεπόμενων εκ του νόμου ένδικων μέσων παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας” (σκέψη 7). Αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και η

Αρχή σε παλαιότερες αποφάσεις της (βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, αλλά και 208/18.04.2013 και 49/2014, οι οποίες αφορούσαν *ad hoc* την ΥΠΑ και έφεραν το ίδιο αιτιολογικό για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης).

Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι, η καθυστέρηση υπογραφής της σχετικής σύμβασης λόγω δικαστικής εμπλοκής της διαγωνιστικής διαδικασίας (υποβολή της προαναφερθείσας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων), δεν μπορεί να θεμελιώσει απρόβλεπτο γεγονός, γεγονός δηλαδή που δεν ήταν δυνατόν, κατά τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν.

Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται ότι σύμφωνα με το προαναφερθέν ιστορικό, η αιτούσα τα ασφαλιστικά μέτρα εταιρεία “ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ” παραιτήθηκε του δικογράφου της αίτησης κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής στις 18.10.2016 και κατά συνέπεια ο ως άνω επικαλούμενος λόγος έχει ούτως ή άλλως αρθεί, δεδομένου ότι η εναπομείνασα αίτηση ακύρωσης στο πλαίσιο της προδικαστικής προστασίας του ν. 3886/2010 δεν επιφέρει αφεαυτής ανασταλτικό αποτέλεσμα αναφορικά με την υπογραφή της σύμβασης.

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εφαρμοστέας διάταξης του άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' του ν. 4412/2016, θα πρέπει οι κατεπείγουσες ανάγκες που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλονται σε αυταπόδεικτα απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια. Στην κρινόμενη υπόθεση, ωστόσο, σύμφωνα με τα ως άνω δεν υπάρχουν απρόβλεπτες περιστάσεις και επομένως εκλείπει η πλέον βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης.

(iv) Ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Οι υπηρεσίες καθαριότητας αποτελούν πάγια και διαρκή ανάγκη, επομένως δύναται να προγραμματιστούν σε ετήσια βάση έγκαιρα από την αναθέτουσα αρχή. Ο εκάστοτε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να ξεκινά τις κατά περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα (βλ. Πράξη 4/2013 Τμήμα IV Ελ. Συν.). Κατά συνέπεια, από τη σύναψη της σύμβασης που προέκυψε από τον προηγούμενο διεθνή διαγωνισμό την 20.02.2014, ήταν γνωστό ότι η σύμβαση αυτή, καθώς και η εξάμηνη παράτασή της, έληγαν στις 30.06.2016 και, συνακόλουθα, η Αναθέτουσα Αρχή διέθετε σε κάθε περίπτωση επαρκή χρόνο, ώστε να ξεκινήσει και να περατώσει τις σχετικές διαγωνιστικές διαδικασίες έγκαιρα. Ωστόσο, από το διδόμενο ιστορικό προκύπτουν καθυστερήσεις και μη επίδειξη της απαιτούμενης επιμέλειας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής ως προς τη διενέργεια του νέου διαγωνισμού καθαριότητας, καθώς όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα έγγραφα, ενώ οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού για τα έτη 2016, 2017 και 2018 είχαν τεθεί στη διάθεση της ΥΠΑ στις 30.11.2015 (βλ. ανωτέρω υπό παρ. 1.1), η σχετική απόφαση διακήρυξης υπεγράφη στις 8.3.2016 με καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών την 18.04.2016. Η δε προκήρυξη του διαγωνισμού τέσσερις μόλις μήνες πριν τη λήξη της προερχόμενης από παράταση σύμβασης δε δικαιολογείται ούτε συνάδει με τον επείγοντα χαρακτήρα της υπό ανάθεση σύμβασης (βλ. πράξεις IV Τμ. Ελ. Συν. 112/2011 και 118/2011, οι οποίες αφορούσαν *ad hoc* την ΥΠΑ και έφεραν το ίδιο αιτιολογικό για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης).

(v) Περαιτέρω, παρέλκει, λόγω μη συνδρομής των ανωτέρω υπό στοιχεία (ii), (iii) και (iv) προϋποθέσεων, η εξέταση της προϋπόθεσης της υποβολής του αιτήματος στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' του ν. 4412/2016.

21. Κατά συνέπεια, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στην προαναφερόμενη διάταξη, δεν προκύπτει η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' του ν. 4412/20160.

22. Τέλος, από τη μελέτη του φακέλου της υπόθεσης δεν προέκυψαν άλλα στοιχεία που να αποδεικνύουν και να αιτιολογούν ειδικά και με επαρκή τεκμηρίωση την συνδρομή περιστάσεων που επιτρέπουν την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 26 ή του άρθρου 32 του ν. 4412/2016.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Την απόρριψη του αιτήματος της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας και τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης για προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την ανάθεση των εργασιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών του Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου, για δύο μήνες, ήτοι από 01.10.2016 έως 31.10.2016 και με δικαίωμα παράτασης ενός μηνός έως 30.11.2016, προϋπολογισθείσας δαπάνης 41.626,87 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων, ήτοι λόγω παραβίασης του άρθρου 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011 για το διάστημα από 01.10.2016 έως 31.10.2016 και λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 για το διάστημα από 01.11.2016 έως 30.11.2016.

Αθήνα, 1 Νοεμβρίου 2016

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης